

SUMARI

Pròleg.....	9
Epíleg.....	15
El bingo.....	19
La baralla.....	27
La taula del tretze.....	37
Les virtuts del taoisme.....	45
L'ADN de l'home de la Thaïs.....	49
Arbres que xuclen la sang del planeta	57
La Bea	63
El senyor Daniel	77
El transsexual del Blue Soul.....	89
La festassa d'aniversari.....	101
Interludi.....	113
Caixes.....	115
El vídeo	121
<i>And nothing else matters</i>	133
<i>Pharmakon i virtus</i>	141
La nevera.....	151
Els dos homes	159
La decisió més difícil.....	167
<i>Wu Wei</i>	173
De bon matí	181
L'altra visita	185

El conte de l'alquimista enamorat.....	191
Cafès de màquina	193
La primera copa.....	201
Pluja de desembre	207
Zero	213

PRÒLEG

*M*ANUAL DE SUPERVIVÈNCIA VA SER ESCRIT per una altra versió de mi mateix. Era una versió indestructible, que vivia en un barri perifèric de Girona i que li semblava que el món queia a trossos al seu voltant. Era un llibre concebut amb ràbia i fàstic vital, un llibre que feia olor de carrer, però planificat com mai més n'he planificat cap altre. Una novel·la escrita de nits, en un quarto sense ventilació perquè donava a un pati interior on els veïns llençaven merda. Molts dies mig pitof, o amb romanalles de ressaca. A vegades menjava en un bingo per estalviar diners, i embrutava una llibreta en un bar de mala mort, el mateix que llegireu a les pàgines que segueixen.

Aleshores creia que per ser escriptor primer havia de ser un calavera, alternar amb tots els cràpules del meu barri —que eren molts— i fotre'm al forat més infecte per observar, des de dins, el *món real*. En aquella època vaig conèixer païos que eren donants de semen i que experimentaven amb diferents fàrmacs per guanyar quartos. Vaig conèixer gent que servia copes a bars de senyorettes, que malvia revenent entrades de concerts i especulant amb colònies de la Barbie dels anys vuitanta. Vaig conèixer massa expresidaris, un escombriaire que era un fill de puta, heroïnòmans filòsofs i arreplegats de *barrecha* i Ducados. Tot allò em semblava bestial, un món subterrani paral·lel a la classe mitjana gironina, tan tocada i

posada, tan satisfeta amb si mateixa i amb la moderació que la caracteritza. *Manual de supervivència* era el meu manifest i la meva venjança contra els *girofins*, com els hi dèiem aleshores. Al llarg dels anys he escrit altres llibres, potser millors a nivell literari, però a cap he sigut capaç de buidar-me i de posar-hi tot el meu ésser, tota la meva mala llet, com en aquesta primera obra. Ja m'agradaria. Diuen que els ionquis es passen la vida volent recuperar el seu primer viatge, i potser també és el meu cas com a escriptor.

Vaig presentar-la a la llibreria Context, molt ben acompanyat de tots els meus amics i coneguts, i amb l'enyorat Frederic Streich fent-me de padrí improvisat. Aquesta nova edició va per tu, amic. Malgrat que la presentació va ser una gamberrada brutal, *Manual de supervivència* va ser una novel·la dissortada. El 2010 havia guanyat el premi Montflorit i va ser editada amb certa elegància, però va passar desapercebuda per tots els mitjans. No es pot dir que l'editorial es trenqués cap os a l'hora de promocionar-la, i de fet els editors van declinar tots els suggeriments que els vaig fer per donar-li una mica de visibilitat. Però no només va ser culpa de l'editorial i de la meva ingenuïtat com a autor: aleshores encara no coneixia la mesquinesa de bona part del món literari català. No entrarem en aquest tema perquè no vol un pròleg, sinó un assaig de llargada bíblica.

Ara, vist en perspectiva i cobert de cicatrius de moltes batalles, ho entenc gairebé tot, i precisament per això em fa moltíssima il·lusió donar-li una vida nova en una col·lecció de novel·la negra. De fet, les poquíssimes ressenyes que em van fer remarcaven la vessant *black* de l'obra, una cosa que al principi em va desconcertar perquè jo no volia escriure una novel·la negra. Aleshores associava aquesta etiqueta amb històries de lladres i serenos, de detectius alcoholitzats o d'inspectors dels mossos d'esquadra que resolien crims.

Un amic escriptor em va dir que, en un país més normalitzat, *Manual de supervivència* hauria sigut la gran novel·la

catalana sobre joves de principis del segle XXI. Cal tenir amics que t'estimin tant i et diguin coses tan fantàstiques com aquesta, encara que a tu et sembli que es passen tres pobles. Si hagués sigut el cas, hauria deixat la novel·la tal com estava per no interposar-me en la seva vocació de ser la crònica d'un moment. Per exemple, a la versió original gairebé no hi sortien els telèfons mòbils, i els programes de telescombraries hi tenien un pes crucial. Ara aquesta paraula ja no la fem servir, perquè assumim que la majoria de programes són, de manera inherent, telescombraries, i fins i tot el pelacanyes més arreplegat té un mòbil amb tota classe de prestacions. Això podia tornar-se un problema de versemblança, i quan Pagès editors em va oferir la reedició em vaig plantejar la possibilitat de ressetejar la novel·la i reescriure la versió 2.0. Però hi havia quelcom que em frenava: les novel·les que volen ser massa actuals i que no es converteixen en clàssics instantanis —és a dir, quasi totes— esdevenen llibres que la gent deixa a les segones residències, o dels que trobes als mercats de la puça. No podia caure en l'error d'aleshores, i per això he fet un esforç per dotar al llibre d'una aura d'atemporalitat.

A banda d'això, havia de ser la mateixa novel·la que va escriure en Dausà desorientat de vint-i-set anys, no pas el pare de família —també desorientat— que soc ara. Li he fet un rentat de cara a nivell estilístic: en aquella època feia servir molts adverbis, un costum que per sort he abandonat, i a l'obra que llegireu me'ls he carregat gairebé tots. També he tret el diccionari de sinònims de la lleixa per buscar paraules que volguessin dir *imbècil* i no fossin *imbècil*. Ja us he dit més amunt, i ho repeteixo, que era una novel·la carregada de ràbia, això la feia divertida, però a vegades massa visceral, massa tal com raja.

Treballar la novel·la ha sigut viatjar en el temps i recordar totes aquelles guilladures. És un exercici nostàlgic de molta intensitat, alhora que un privilegi i un plaer difícils de descriure. M'alegra moltíssim —prometo que no ho dic per

exigències del pròleg, sinó que ho sento de debò— que tinguis aquest llibre a les mans. Em faràs molt content si el llegeixes amb la passió que jo vaig fer servir per escriure'l. Al cap i a la fi, aquest és el millor afalac que es pot fer a un escriptor.

JORDI DAUSÀ MASCORT
Cassà de la Selva, estiu del 2022

EPÍLEG

ASSEGUT EN UN BANC DE PLÀSTIC marró comprovo que, malgrat tot, la vida no s'atura.

Centenars de persones que desfilen amb les seves maletes. La majoria amb pressa, com si tot plegat depengués d'aquells dos o tres minuts que perden creuant el passadís.

Em distrec jugant amb un got de paper que hi ha al terra. El líquid que hi quedava s'ha vessat i ara forma una bassa negra mínima. Amb la punta del peu dibuixo sanefes i gargots de color cafè a les rajoles.

Una dona jove s'asseu al meu costat i em demana foc:

—El meu encenedor no funciona. Mira... —diu fent rodar la pedra sense que surti cap guspira.

Li responc que no fumo, i que de tota manera fa anys i panys que als aeroports no s'hi pot fumar. Una altra guillada, penso. Però ella em somriu, desafiant.

—No em diran res. Ja ho veuràs.

Quan m'hi fixo tinc una esgarrifança breu: d'una manera estranya s'assembla molt a la Lara. En un punt imprecís del meu cosmos intern, una cosa es remou i s'esquerda. Em ve mal rotllo perquè és una sensació desagradable, un pensament que quasi té forma física.

Demana foc a un encorbatat qualsevol. Aquest sí que en té, i mirant a dreta i esquerra com si busqués una càmera oculta, li encén la cigarreta. Ella diu gràcies i deixa anar una glopada

de fum. Quan l'home s'allunya em pregunta on vaig. Li ho dic, potser perquè m'hi fa pensar tant. Estic ben cuit, hòstia.

Torna a somriure i m'explica que una vegada la seva germana de vint-i-dos anys va fer una cosa semblant. M'esforço per seguir el fil de la conversa i en no deixar-me endur pel tsunami. Fa setmanes que arrossego un malestar general: tinc angoixa, nàusees i em costa agafar el son. Em fa mal l'estómac i una zona de l'abdomen que sospito que és el fetge. Cada matí comprovo el color de l'orina i de l'escleròtica per si ha col·lapsat. Tot sembla normal, però el dolor no se'n va.

Se m'escapa una ganyota quan la noia se m'atansa i em pregunta si em trobo bé. Trepitja la cigarreta com si fos la causa dels meus mals i m'adono que tenia raó: ningú se li ha acostat per increpar-la. Li dic que no és res, però que gràcies de tota manera. I ella em regala un altre somriure, ample i sincer, tota ella llavis.

Diu:

—Sembla que tornen a anar tard. Merda de vaga.

I jo responc:

—Sí. Han dit dues o tres hores com a mínim.

La noia m'explica que està sola i que no té res a fer entretant. Que què em sembla si anem al bar d'aquí al cantó a prendre un cafè. La perspectiva de tenir uns quants mil·ligrams més de cafeïna navegant pel meu plasma sanguini, com una armada heroica, m'aixeca la moral i accepto. Per la cafeïna i perquè em fa pensar en la Lara.

Entrem. El bar és ple a vessar: gent asseguda a tot arreu, fent cara d'impaciència o de fàstic. N'hi ha dos que semblen imbècils. Mentre ens asseiem en un parell de tamborets i demanem expressos a una cambrera que es diu Brianna i que fa ulls de no poder més, recordo que una sola tassa pot contenir entre seixanta i cent mil·ligrams de cafeïna, que és diürètic i que estimula el sistema nerviós central al cap de cinc minuts de la ingesta. També recordo que a partir de setanta-cinc mil·ligrams de cafè s'eleva la temperatura corporal, el nivell d'àcid

gàstric i el ritme respiratori. A banda de la tensió arterial, per descomptat. Quantitats més altes provoquen insomni, irritabilitat i diarrea. Més de tres-cents cinquanta mil·ligrams diaris fan que t'hi enganxis.

És a dir, a partir de cinc tasses al dia.

—I tu? Per què marxes?

Explicar la teva vida a la primera persona amb qui et creues és de pertorbats. Sempre m'he rigut de la gent capaç de fer un striptease emocional davant d'algú desconegut. A la barra d'un bar o en un banc de plàstic marró.

Ara jo en soc un. Aquests dies faig descobertes estranyes.

M'empasso un glop de cafè i, mirant de reüll com una parella es baralla a crits, començo a parlar. Segurament perquè no tenim res millor a fer. O potser perquè crec que explicar les darreres setmanes de la meva vida a una desconeguda a qui no veuré mai més m'ajudarà a netejar-me per dins. A purgar-me.

Segurament és perquè aquesta noia em recorda tant la Lara que, al cap de pocs minuts de seure, quan em pregunta per què vaig on vaig, li ho explico tot.

EL BINGO

DOS LORAZEPAMS ET FAN DORMIR. En realitat et deixen quasi inconscient i l'endemà estàs fet una pelleringa. Oblidat del diazepam i passat al lorazepam. Si la teva doctora de capçalera no s'enrotlla, pots aconseguir-lo sense recepta a qualsevol portal d'Internet, això sí, fabricat per infeliços en un laboratori de la Xina profunda.

Com cada matí, vaig emmirallar-me entre les potingues per mantenir-se jove d'en Xavi: els darrers dies se m'havien instal·lat dues bosses enormes sota els ulls, envermellits i inflats per la manca de son. Trenta anys però n'aparentava mitja dotzena més. Com a mínim no em quedava calb: el cabell, esbullat, fosc i llarg, necessitava un bon repàs. Vaig comprovar la barba i vaig deixar l'afaitada per més endavant.

Manual de supervivència: tallat el cabell en una escola de perruqueria. Fuig de les barberies i dels salons d'estètica. No et deixis enganyar pels locals regentats per paquistanesos o dominicans: rebenten preus, però en sortiràs amb un tallat que et farà semblar un camell de crac de Los Angeles.

Començaven a dibuixar-se'm petits solcs al voltant dels ulls. Línies d'expressió, en diuen als anuncis de la tele per endolcir-los. La crema hidratant que pispava cada matí al meu company de pis era una enganyifa. Tampoc m'importava gaire: en el fons m'empastifava per la necessitat de sentir, només de llevar-me, algun tipus de química a la pell. Era una sensació

fresca i neta, tan poderosa com el primer cafè i el còctel de vitamines que em fotia tan bon punt saltava del llit.

La dutxa em va ajudar una mica. L'aigua sortia gelada. No pas per gust: el calefactor, un model antic i sorollós que semblava que estigués a punt d'esclatar en qualsevol moment, fallava sovint tant per excés com per defecte.

Per esmorzar vaig omplir un bol amb llet i cereals. El bol de plàstic vermell era un regal per als consumidors fidels de cereals Holliup. Un bol amb la imatge de l'os amistós Holliup, traient la llengua, llaminer.

Al televisor, un periodista vestit de forma impecable anunciava el principi de la campanya electoral, que enguany es presentava dura i difícil. Dos partits es disputaven el govern en un moment molt complicat: els conservadors de Renault i els progressistes de Torres, l'actual president.

—Estem davant de les eleccions més renyides de la història de la democràcia del nostre país —explicava l'home.

En Borja va entrar al menjador mastegant “Bon dia”. El meu company de pis era un tipus gras. En realitat, era obès. Ulleres de pasta antigues, sense gota d'ironia, bigotet retallat i panxa prominent i flàccida. Un jove de vint i molts que quasi s'havia oblidat de com caminar sense fer tentines de tant temps com passava assegut davant de l'ordinador. El pèl escàs però ben clenxinat i la indumentària passadíssima de moda no ajudaven a millorar la seva imatge. Se'l confonia amb un d'aquells tipus desesperats que viuen al dia. El barri n'era ple.

El noi va agafar un altre bol de l'armari de la cuina. Era de plàstic taronja. També en teníem de ceràmica, d'alumini i de porcellana. Cap d'igual. No havíem gastat ni un cèntim comprant parament de cuina, i de fet cap de nosaltres sabia d'on havia sortit. S'ha d'estar guillat per dedicar calés als estris de cuina. Va abocar els cereals de xocolata a la llet i va començar a menjar-los a un ritme ràpid i constant, semblava un

dibuix animat. De fet en Borja em recordava a l'os Holliup, aquella bèstia golosa, marró i fenomenal.

Vaig dir:

—Me'n vaig, que si no faré tard. M'esperen al laboratori a les nou en punt.

El meu company es va mig desvetllar i va alçar la vista del bol:

—No em vas dir que ho deixaves?

—Fins que no acabi la bateria de proves no puc plegar. Després ja veurem. A més, necessito la pasta.

En Borja va assentir de forma automàtica. Ell no tenia problemes de diners, però era prou sensat com per no jutjar-nos a la resta. Quan sortia de casa em va recordar:

—Per cert, Matt, pensa que avui hem d'anar a cal patró per parlar de no sé què.

Me n'havia oblidat. Un dels efectes col·laterals de la meva feina al laboratori, i en general de la meua manera de viure.

—A quina hora?

—Volia que hi anéssim al vespre, havent sopat. No sé, a quarts de deu. Seràs aquí?

—Suposo que sí. Ho sap en Xavi?

—En Xavi encara dorm.

—Collons. Després el fotran fora i es queixarà.

—És lo de sempre. En fi. Li ho diré jo, que aquest matí tenia pensat no moure'm del pis.

El meu company no es movia del pis, per la qual cosa aquella frase, repetida cada dia com un mantra, només tenia un sentit ritual, com si es volgués convèncer a si mateix que quedar-se a casa era, d'un ventall ampli d'opcions, la millor que podia triar.

Ens vàrem dir adeu i em vaig posar la bufanda i el gorro: a fora hi feia un vent gelat, massa fred per l'època de l'any. A un quart de nou passava un autobús. Si l'agafava arribaria a temps a la Facultat de Medicina.

© del text: Jordi Dausà Mascort, 2022
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2022
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: febrer del 2023
ISBN: 978-84-1303-438-6
DL: L 32-2023
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

-| imprès a **lleida** ▶-

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.